

Sala G. Sion

2578

EDIȚIA II-a

*Selecții G. Sion, cetățean de onoare și
oratorului Cluj din partea unirii noastre cu țipa
toți pentru întreprinderea frumoasă D. Cluj*

930/44-26

DIN TRECUTUL MISCĂRILOR

PENTRU UNIREA
ROMÂNILOR

- DE -

DANIEL CLUJIN

INGINER INSPECTOR GENERAL SILVIC

- 1929 -

IMPRIMERIA JUDEȚULUI NEAMȚ

Memoriei Celor cari în cursul veacurilor au luptat pentru întregirea Neamului românesc închin modesta mea lucrare. Facă cerul ca faptele acestor Apostoli ai Românismului să călăuzească generațiile prezente și viitoare în lupta pentru propășirea Neamului românesc.

AUTORUL

Sala G. Sion

2578/1

BIBLIOTECA
— CENTRALĂ —
UNIVERSITARĂ
CLUJ-NAPOCA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Precurvântare

Sărbătorind anul acesta 70 de ani dela unirea Munteniei cu Moldova, datori suntem să recunoaştem că actul dela 24 Ianuarie 1859 a pus temelia statului român de azi.

Pe această temelie s'a clădit edificiul nostru naţional pe frontispiciul căruia stă scris: Intregirea Neamului românesc.

Pe zidurile acestui edificiu stă scris: 1877 şi 1881.

Măine cultura noastră naţională va face ca acest edificiu să lumineze ca un soare tot orientul Europeii.

Dacă generaţiile trecute au ştiut să facă tot soiul de jertfe pentru a ne da România de azi, cu atât mai mult generaţiile de azi şi cele de mâine sunt datoare a lucra ca România întregită să fie puternică înăuntru, respectată în afară.

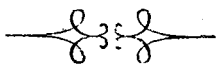
Aceste generaţii trebuie să ia pildă dela înaintaşii noştri şi în toate actele lor să nu uite că taina vieţii Neamului românesc **este Unirea.**

Cu acest talisman generaţiile viitoare vor face ca România să fie port-drapelul culturii şi civilizaţiei în orientul Europei.

DANIEL CLAIN

Inginer Inspector General Silvic

1929 Ianuarie — Piatra-N.

Din trecutul mișcărilor pentru Unire¹⁾

Geneza ideii Unirii

Ideia Unirii²⁾ este un produs al dezvoltării noastre, nu însă a celei politice ci a celei culturale, care tocmai în timpurile noastre coborându-se în viața poporului, dădu din ea roade politice. Trebuie mai întâi ca poporul român să dobândească conștiința unității neamului său spre a se gândi la întruparea lui în un singur corp, și această conștiință este un produs al mișcării culturale, începută cu introducerea limbei române în biserică și stat și care și găsește rostirea ei lămurită în însemnații scriitori (cronicari) ai veacului al XVII-lea.

Miron Costin, cronicarul moldovean începe *predoslovia* adică mai'nainte *cuvântare din descălecatul țării Moldovei dântăiu și al neamului moldovenesc* cu următoarele cuvinte³⁾:

„Inceputul țărilor acestora și al neamului moldovenesc și muntenesc și în țările ungurești cu acest nume *români* până astăzi, de unde sunt veniți întru aceste părți de pământ, a scrie multă vreme la cumpănă au stat cugetul nostru. Să încep osteneala aceasta după atâtea veacuri, de la descălecatul țărilor dintăiu de la Traian împăratul Râmului, cu câte-va sute de ani peste mine trecute, se sperie gândul. A lăsa iarăși nescris, cu mare ocară înfundat neamul acesta de o seamă de scriitori este inimii durere. Biruit-au gândul să mă apuc de această osteneală, să scot lumii la vedere felul neamului, din ce isvor și seminție sunt locuitorii țării noastre a Moldovei și așa și a țării Muntenesti precum s'a scris mai sus și a Românilor din țările ungurești, că tot un neam sunt și odată descălecați; de unde

1) Toate faptele și datele arătate mai jos sunt luate după diferite documente. Nu vom exagera nici un fapt căci, nu suntem conduși de șovinism ci numai de dorința de a expune faptele așa cum sunt arătate de documente.

2) Vezi Istoria Românilor de Xenopol vol. III și IV.

3) Vezi Letopisețele Moldovei și Valahiei de M. Kogălniceanu ediția II vol. I.

sunt veniți strămoșii lor pe aceste locuri; sub ce nume au fost întâiu la descălecatul lor, și de unde s'au deosebit și au numele acesta de acum Moldovean și Muntean, ce limbă ținea întâiu și până acuma."

Din rândurile de mai sus scrise de Miron Costin reesă că poporul român din toate țările române tot de un neam este.

Traducerea cărților bisericești din limba slavonă în cea română avu ca rezultat introducerea limbei române în biserică și în dregătorii. Poporul începu să citească cărți scrise în limba română. Mitropoliții ⁴⁾ Moldovei și Munteniei scriu cărți pentru toată «seminția românească».

In această idee că: *Moldovenii, Muntenii și Ardelenii sunt toți de un neam, românesc, stă rădăcinele intelectuale ale Unirii Românilor.*

Cronicarii ardeleni din secolul al XVIII, *Samuel Micu* (Clain), *Gheorghe Șincai* și *Petru Maior* întorcându-se de la Roma, unde au cercetat arhivele Vaticanului dovedesc prin scrierile lor: unitatea și comuna origină latină a neamului românesc precum și stăruința Românilor în Dacia traiană.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Principiul naționalităților.

In adunarea constituantă franceză din 1789, Volney ⁵⁾ propune o declarație a principiilor revoluțiunii asupra drepturilor popoarelor. In această declarație se spune că: „adunarea națională consideră întreg genul uman ca formând o singură societate a cărui scop este pacea și fericirea tutulor și fie-căruia din membrii săi, că în această mare societate generală, popoarele considerate ca indivizi se bucură de aceleași drepturi naturale și sunt supuse la aceleași regule de dreptate ca și indivizii în societate, că prin urmare nici un popor n'are dreptul de a cotropi proprietatea altor popoare și nici de a le ridica libertatea“.

In adresa Republicii franceze către oamenii liberi, Condorcet spune: „națiunea franceză va respecta drepturile celorlalte națiuni, ea nu va întrebuița nici odată nici siluirea nici

4) Varlam al Moldovei și Dosofteiu al Munteniei.

5) Vezi: la Philosophie del'histoire (Laurent).

ademenirea pentru a obliga un popor să primească sau să păstreze șefi pe care acel popor ar vrea să-i gonească, să păstreze legile sale dacă ar vrea să le schimbe, să le schimbe dacă ar vrea să le păstreze“.

Robespierre formulează teoria relațiilor internaționale în chipul următor :

„Oamenii diferitelor țări sunt frați și diferitele popoare trebuie să se ajute, după puterile lor ca și cetățenii aceluiaș stat.

Acela care asuprește o națiune, să fie considerat ca vrășmașul celorl'alte națiuni.

„Aceia care pornesc război contra unui popor pentru a opri progresul libertății și pentru a nimici drepturile omului, trebuie să fie urmăriți de toți oamenii, nu ca vrășmași ci ca ucigași și tâlhari“.

Ideile căpeteniilor revoluțiunii franceze din 1789 arătate mai sus proclamă principiul naționalităților care va fi în viitor criteriul după care se vor alcătui statele. Principiul naționalităților va călăuzi pe Români în mișcările lor pentru unirea Țărilor surori Muntenia și Moldova.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Influența principiilor revoluții franceze din 1789 și a culturii franceze în mișcările Românilor pentru unirea Țărilor surori.

În timpul și în urma revoluții din 1789 mulți francezi părăsiră țara lor, unii din ei veniră chiar în principatele române unde răspândiră ideile ce preocupa atunci poporul francez. Boerii din Muntenia și Moldova nemulțumiți de domnia fanarioților căutaură să formeze „partidul național“. Vom cita câte-va nume.

Din Muntenia erau : Scarlat Cămpineanu și Știrbei, Băleanu, Nicolae Dudescu, Grigore Ghica, Văcărescu, Dimitrie Ghica. Acesta din urmă era șeful partidului.

Din Moldova era Catargi, Sturdza, Beldiman.

Acest partid spera că îndreptarea lucrurilor din principate să vie de la Franța și în deosebi de la Napoleon care cutre-

era Europa cu armatele sale. Unul din boeri — Faca — scrie lui Napoleon că Muntenii și Moldovenii sunt latini de origină și că ei așteaptă pe Primul Consul și armatele franceze cu brațele deschise. Napoleon preocupat de alte chestiuni nu dă atenția cuvenită doleanțelor boerilor români care trimeseră pe Dudescu și în urmă pe Golescu în Franța ca să vorbească Primului Consul de starea nenorocită în care se aflau principatele române din cauza domniei fanarioților.

Cadrul acestei lucrări nu ne permite a arăta sacrificiile bănești precum și neajunsurile ce avură să îndure boerii munteni și moldoveni din partea domnilor fanarioți.

Din rândurile de mai sus reese că principiile revoluției franceze începuseră a prinde rădăcini în Muntenia și Moldova mai ales în clasa boerilor.

Acum să vedem influența ce are cultura franceză în mișcările românilor pentru unire.

Domnii fanarioți din principatele române căutau ca copiii lor să învețe limba franceză pentru ca să poată ajunge dragomani la Constantinopole ca de acolo să ocupe tronul într'unul din principatele române.

Boerii moldoveni și munteni căutară să imite pe domnii fanarioți profitând de faptul că mulți Francezi se stabiliseră în principate la finele secolului al XVIII. Poetii Constantin Conaki (1777-1849) și Iancu Văcărescu (1786-1863) avură ca profesori pe emigrații francezi Fleury și Colson, Abatele L'home fu profesorul lui Mihail Kogălniceanu; Alexandru Cuza, Vasile Alexandri, Costache Negri, artistul Milo și alți fii de boeri, care au jucat un rol însemnat în mișcările pentru unire, au primit în copilăria lor învățătură în pensionatele dirijate de francezi, sau având în casele părintești guvernori francezi.

Acești fii de boeri când ajungeau în vârsta adolescenței plecau în Franța ca să-și continue studiile.

La 1846 s'a înființat la Paris ¹⁰⁾ societatea studenților români cu scop de a ajuta și încuraja la studii pe tinerii fără mijloace bănești. Erau membrii acelei societăți mai toți Românii aflați atunci la Paris, C. A. Rosetti, Kogălniceanu,

10) Vezi: Scrisorile lui Ion Ghica către V. Alexandri și lucrarea lui Pompiliu Eliade [Paris 1898] intitulată: De l'influence française sur l'esprit public en Roumanie.

Nicu Bălcescu, frații Brătieni (Dumitru și Iancu), Iancu Bălăceanu, Al. Catargiu și fratele său Kalimac, Grigore Romalo, Scarlat Vârnăv, Nicu Roșeti Bălănescu, Ion Ghica și mulți alți. Societatea aceasta era pusă sub patronajul poetului Lamartine și avea un comitet compus din Ion Ghica președinte, C. A. Rosetti secretar și Scarlat Vârnăv casier.

În Februarie 1848 se proclamă republica în Franța.

Poetul Lamartine fiind ministrul de externe al Franței, în manifestul ce trimite poporului francez și Europei pomenește de principiul naționalităților.

Faptul acesta entuziasmează pe studenții români care se aflau la Paris și ei se hotărăsc să meargă să salute pe Lamartine.

Ei se prezintă nu ca munteni sau moldoveni — ci fii ai națiunii române. În acest scop ei fac un singur steag din cele 2 steaguri al Munteniei și Moldovei, steagul tricolor de azi. Culoarele steagului din Muntenia erau albastru și galben, cele ale steagului din Moldova erau albastru și roșu.

Acest fapt mi l'a confirmat printr'o scrisoare bătrânul meu prieten Nicolae Ionescu dela Brad (fost ministru, academician, profesor universitar și deputat în al mai multor județe) care la 1848 era student la Paris. Public în întregime această scrisoare așa cum a fost scrisă.

Amice Clain,

*E prea adevărat ce și d-ă scii. de pre formarea tricolorului nostru : la 1848 când tinerimea română din Paris s'au dus să salute guvernul provizoriu al Republicii franceze, s'au deliberat cu ce steag să se prezinte. Atunci s'au combinat din colorile principatelor surori un steag tricolor: Albastru, Galben, Roșu. Iar ca inscripțiune s'au pus aceasta: Libertate, Unire, Frăție. Pe urmă după izbucnirea revoluțiunii din 11 Iunie în București, inscripțiunea au fost aceasta :
In numele Poporului Român :*

« Dreptate, Frăție ».

Salutare și frăție.

N. IONESCU

București 30 Ianuarie 1889

Rândurile de mai sus ne explică de ce poetul Andrei Bărsan a scris : *Pe al nostru steag stă scris: Unire.*

Notă. — Scrisoarea lui N. Ionescu am dăruit-o Academiei Române.

Indată după revoluția franceză de la Fevruarie 1848, cei mai mulți din tinerii români care se aflau în Paris — spune Ion Ghica în scrisorile sale către V. Alexandri — s'au întors în țară ca mișcați printr'o gândire electrică, spiritul de naționalitate și de libertate se deșteptase în toate straturile societății.

Intorși în Țară împreună cu ceil'alți redactară manifestul și proclamația ce trebuia să adreseze poporului — Nicolae Bălcescu avu această sarcină.

Lamartine ținut în curent de tot ce cugetau și lucrau tinerii întorși de la Paris le trimise vorbă prin Consulul general al Franței din București de Nion, să nu facă nici o mișcare până nu va sosi în București Doctorul Mandl — un amic credincios al său care trebuia să facă tineretului român comunicații importante.

Doctorul Mandl sosit în București aduse instrucțiuni scrise chiar de mâna lui Lamartine prin care se spunea că tineretul român să nu facă nici o mișcare până nu va lua înțelegere mai întâiu cu guvernul otoman și că generalul Aupick, noul ambasador al Republicii franceze la Constantinopole avea instrucțiuni speciale de a înlesni trimisului tineretului român relațiunile cu Poarta.

În 17/29 Mai 1848 Ion Ghica pleacă la Constantinopole cu o scrisoare din partea doctorului Mandl către generalul Aupick prin care cel dintâiu arăta starea spiritelor din Principate și cerea ambasadorului francez să acorde lui Ion Ghica tot sprijinul moral către Poartă spre a scăpa Principatele de influența rusească.

Ideia Unirii în timpul domniilor regulamentare (1834-1849) și în mișcările anului 1848.

În urma răspândirii culturii occidentale în clasa boerilor din Principate, se formară acolo societăți literare. Avem în București «societatea literară» unde venea și tineri din Moldova din când în când (în anii 1843 și 1844). La Iași existau saloane literare în genul saloanelor literare dela Hotel de Rambouillet: acolo se adunau tineri de ambele sexe pentru a discuta nu numai literatură dar și reformele ce trebuiau făcute în țară.

Ion Ghica descrie aceste reuniuni în scrisorile sale către Alexandri astfel: «Noi tinerii devenisem sâmburele împrejurul căruia se grupau ideile viitorului. Eram susținuți în societate, în propaganda ce făceam în favorul ideilor liberale, de Elena Negri sora lui Costache Negri, de anica sa, frumoasa Emilia Raymon, de domnișoarele Catinca și Zoe Sturdza. Ideile egalitare și democratice începură a se introduce chiar în saloanele elegante și aristocratice ale plăcutei și spiritualei contese Elena Sturdza».

Vasile Alexandri ne spune: «Tinerimea Moldovei, întoarsă de la universitățile Germaniei și Franciei, adusesse cu dânsa în societate o comoară prețioasă de idei nouă și de simțiri patriotice, comoară care nu întârzie a se răspândi în generația cea jună de prin orașe».

«Două puncte existau însă pe fața pământului: două puncte foarte depărtate în care Românii generației nouă începură a se întâlni: unul în Franția, la cartierul studenților din Paris și cel l'alt în Moldova la Mânjina moșia lui Costachi Negri.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Costache Negri iubit de toți pentru înțelepciunea sa dreaptă, pentru blândeța și nobleța caracterului său, fu recunoscut ca decanul tinerimei și chemat de atunci până azi cu denumirea dragălașă și respectoasă de *Moș Costachi* sau cu aceea mult mai caracteristică de *Uncheașul*. Vizitele noastre la Mânjina pentru ziua lui Negri, petrecerea frățească în sânul familiei sale, înzestrată cu cele mai frumoase calități ale spiritului și ale inimii, vor rămâne suvenir neșterse din memoria noastră. Acele pelerinaje în țara de jos a Moldovei au avut o neprețuită influență în favorul mișcării naționale de la 1848.

În Mânjina tinerii, osteniți și descurajați de greutatea misiiei lor, prindeau o nouă putere pentru luptele viitoare. Moldovenii și Muntenii aveau ocaziunea a se cunoaște de aproape, a se stima, a se iubi, a pune la un loc sperările, a face proiecte mărețe pentru renașterea patriei comune, a se înțelege pentru formarea opiniei publice în țară. Dic: Patrie comună zic țară, pentrucă la Mânjina nu mai erau Moldoveni și Munteni dar Români, nu erau două țări pentru Români dar o singură țară, o patrie comună!

«Unirea exista în inimă, ea se tâlmăci în cuvinte și prinse

rădăcină, ca o plantă cerească, pe acel loc ars de soare și lipsit de plantele umbritoare ale pământului».

«Nicolae Bălcescu în vara anului 1845, petrecu împreună cu noi câte va zile și plecând la București, ne zice îmbrățișându-ne cu lacrimi :

«Plec de aci cu sufletul plin de convingere că ne va ajuta Dumnezeu și va ridica nația română la rangul ce i se cuvine printre celelalte mari neamuri ale lumii. Adio ! Sunt fericit».

Mihail Kogălniceanu fiind însărcinat cu predarea cursului de istorie națională la Academia Mihăileană, spune în cuvântul introductiv ținut la 24 Noembrie 1843: «eu privesc ca patrie a mea toată acea întindere de loc unde se vorbește românește și ca istorie națională istoria Moldovei întregi *înainte de sfârșirea ei*, a Valahiei și a fraților din Transilvania».

Poetul Grigore Alexandrescu salută anul 1840 cu frumoase versuri din care cităm :

«Au, prezis atâta, măreț reformator !
Incepi, prefă, răstoarna și îmbunătățează
Arată semn acelor ce nu voesc să creadă,
Ado fără zăbavă o turmă și un păstor».

Rândurile de mai sus dovedesc cu prisosință că atât Muntenii cât și Moldovenii lucrau pentru Unirea țărilor surori.

Le lipsea momentul prielnic.

Când Românii din Ardeal hotărâră să țină o mare adunare națională la Blaj în primăvara anului 1848 se stabili o înțelegere între comitetul revoluționar muntean și cel transilvănean în privința unei acțiuni comune ; revoluționarii români din Muntenia, luând armele, în caz de înfrângere, trebuiau să treacă în Transilvania și s'ar fi unit cu Ardelenii și ar fi luptat în munți la Bran¹¹⁾. O parte a comitetului revoluționar din Muntenia compusă din tinerii înțorși din Țările apusului având în frunte pe Nicolae Bălcescu voia să se folosească de turburarea în care era coprinsă întreaga Europă, pentru a elibera pe Români de sub toate stăpânirile sub care zăceau, să înarmeze poporul și să'l împingă la luptă de odată contra Rusiei, Turciei și a constitui prin unirea principatelor un singur stat în valea Dnuării.

11) Vezi : amintiri din pribegie de Ion Ghica.

Ba ei aşteptau chiar, de la descurcătura revoluţiei de peste munţi, putinţa unirei Românilor în marele stat al Daciei moderne.

Revoluţionarii moldoveni care scăpaseră de urmărirea lui Mihail Sturdza refugiindu-se la Cernăuţi redactară prin pana lui Mihail Kogălniceanu *dorinţele partidei naţionale* coprinse în 36 de puncte din care cel din urmă era : *unirea Moldovei cu Muntenia*.

Revoluţia din Muntenia şi Moldova este înăbuşită de ocupaţia rusească. Fruntaşii revoluţionari fură exilaţi.— Cei mai mulţi din ei se duc în Franţa. Din această ţară prin grai şi scris ei caută a lumina lumea cultă din apusul Europei asupra dreptelor cereri ale Românilor. A scrie istoricul activităţii acestor apostoli ai Românismlui este a face o operă colosală.

Memorii, articole prin reviste şi ziare, discursuri, convorbiri cu oamenii însemnaţi ai timpului, conferinţe şi întruniri publice,—iată în scurt în ce constă activitatea Românilor exilaţi în urma Revoluţiei din 1848.

După cum în ţară ei erau strânşi în jurul lui C. Negri¹²⁾ tot astfel şi la Paris.

Nu pot trece cu vederea că în ziua de Sf. Ştefan (27 Decembrie) 1848 toţi emigraţii şi studenţii români din Paris sărbătoresc amintirea Voevodului Ştefan cel mare şi sfânt printr'un banchet la care C. Negri rosteşte un discurs în care se arată ce trebuie să urmărească în viitor Români.

Negri începe discursul său arătând serviciile cele mari aduse creştinătăţii şi civilizaţiei de către Români; arată apoi necunoştinţa popoarelor din apusul Europei faţă de Români, vorbeşte apoi de vitejiile marilor Voevozi ai Muntenii şi Moldovei, descrie luptele fratricide dintre ţările surori precum şi urmările acestor lupte, arată că Matei Basarab şi Vasile Lupu înfiinţară şcoli pentru luminarea poporului pe care le înzestrară cu moşii astăzi prada unor călugări venetici, veni-va odată ziua dreptăţii unde fiecare să rămână cu ale sale: „Românul băştinaş cu moşia şi călugărul venetic cu rasa“.

Negri termină acest discurs — program cu următoarele cuvinte : „In visurile mele înflorite se arată viitorul României. Sun-

12) Negri întreţinea cu banii lui pe mulţi dintre exilaţi (vezi : Prosa Gh. Sion).

tem milioane de Români. Ce ne lipsește ca să fim un neam tare? *Unirea numai Unirea! Să trăiască dar Unirea Românilor*».

Se desprinde din acest discurs—program trei fapte însemnate: Unirea, secularizarea averilor mănăstirești și improprietărea țăranilor. La îmfăptuirea ideilor din acest program, într'un viitor apropiat C. Negri va juca un rol însemnat¹³⁾

Revoluția română din 1848 este înăbușită prin ocupația armatelor trimise de Rusia și Turcia. Convenția de la Balta Liman (1 Mai 1849) dintre aceste 2 țări stabilește că pe viitor Domnii principatelor să fie numiți direct de către Poartă pe timp de 7 ani. În baza acestei convențiuni fură numiți Domni în principate: Grigore Ghica în Moldova și Barbu Știrbei în Muntenia.

Unirea Țărilor surori — Muntenia Moldova—în fața diplomației europene.

În timpul războiului Crimeii se deschisera conferințe la Viena în luna Martie 1855 pentru a se stabili preliminările păcii.

Următoarele patru puncte¹⁴⁾ fură primite în principiu de reprezentanții puterilor pentru a se începe deliberările conferinței:

1. Incetarea protectoratului rusec din principatele Moldovei, Munteniei și Sărbii și punerea acestor țări sub garanția colectivă a puterilor Europei 20) Libera plutire pe Dunăre. 30) Revizuirea tratatului din 13 Iulie 1841 în sensul unei mărginiri a puterii rusești în marea Neagră. 40) Renunțul Rusiei la protectoratul asupra creștinilor din peninsula balcanică

Principatele sunt invitate de Poartă¹⁵⁾ a trimite la Viena câte un boer care va avea însărcinarea de a da informații și lămuriri reprezentantului Porții pentru chestiunile care privesc Principatele.

Se alătură pe lângă scrisoarea marelui Vizir o listă de 3 boeri pentru Moldova: Spătarul Mihalache Cantacozino Păș-

13) Discursul lui C. Negri în „biblioteca pentru toți“ No. 43-44 bis.

14) A se vedea documentele istoriei Renașterii Românilor vol. II pagina 616.

15) A se vedea Documentele istoriei Ren. Românilor vol. II pag 699

canu, Vornicul Gheorghe Sturdza și Vornicul Constantin Negri; dintre aceștia Domnul avea să aleagă pe trimisul său. Vodă Gr. Ghica pune următoarea rezoluție: *Sfatul nostru extraordinar va publica alegerea ce facem în persoana Vornicului Constantin Negri.*

Pentru Muntenia era desemnat de la Poartă Nicolae Crețulescu. Costache Negri trece prin București ca împreună cu Nicolae Crețulescu să meargă la Viena. Vodă Știrbei hotărâse să trimită la conferința din Viena un memoriu.

Conferința prin protocoalele No. 2 și 3 se ocupă¹⁶⁾ de principatele Moldova și Muntenia și specifică anume privilegiile ce sunt acordate țărilor române prin deosebite tratate — privilegiile resumate în următoarele puncte: libertatea cultului, administrație națională neatârnată și regulată conform instituțiilor liber întemeiate ale țării, libertatea comerțului pe Dunăre, alegerea Domnului de către Adunarea Țării, un tribut fix hotărât odată pentru totdeauna, dreptul de a avea o oștire națională ținerea legământului făcut de Musulmani de a nu își statornici domiciliul lor pe pământul românesc și de a nu înființa cetăți pe stânga Dunării.

În ședința a 6-a a conferinței de la Viena (26 Martie 1855) reprezentantul Franței, baronul de Bourqueney citește un memoriu¹⁷⁾ în care es la iveală două mari principii: acela al Unirii principatelor *române* și al *Prințului Strein*.

Extragem din el următoarele pasagii:

Printre combinațiile ce se înfățișează ca putând asigura Moldovei și Munteniei o consistență și o putere îndeslătoare, cea dintâiu care ni s'a înfățișat a fost unirea ambelor principate într'o singură țară. De prisos de a stărui asupra faptului săvârșit de natură de a înlesni această unire, asupra unității de limbă, de obiceiuri, de legi și de interese. Dorința amândoror provincii în această privință se prezintă conform cu înțelegerile guvernelor aliate; ele n'ar trebui să vază în contopirea administrativă de cât aplicarea unui plan care este de mult timp obiectul preocupățiunilor lor constante și care fusese indicat într'unul din articolele regulamentului organic elaborat de Rusia în 1829.

16) A se vedea: Doc. Ist. Ren. Românilor vol. II pag. 621-628.

17) A se vedea: Doc. Ist. Ren. Românilor vol. II pag. 638-643.

Aceleași considerațiuni cari fac să se dorească ca Moldova și Muntenia să fie așezate sub acelaș guvernământ cer ca acest guvernământ să aibă toate condițiile de tărie și trăinăcie ca să se întemeieze acolo un sistem apropiat pe cât se poate de forma monarhică care singură poate să răspundă la scopul ce se are în vedere

Să curmăm îndată cătră aceasta alergând la un prinț din familiile suverane ale Europei măsură care poate să fie cea mai bună“.

Citirea acestui memoriu stârnește o furtună în mijlocul diplomaților. În acea ședință trimisul Porții zice că „chestiunile iscate de memorandumul francez interesează prea deaproape drepturile puterii suverane așa în cât el trebuie să reserve guvernului său dreptul de inițiativă în această privință”.

Conferințele dela Viena nu izbutesc să aducă încheerea păcii. Puterile neînțelegându-se asupra punctului III, restrângerea puterii rusești în marea Neagră : conferințele se închid la 23 Mai 1855.

Din protocoalele conferinței de la Viena nu putem vedea ce a vorbit în sânul conferinței trimisul lui Vodă Ghica, de oarece Negri nu avea altă însărcinare de cât aceea de a da informații și lămuriri trimisului Porții pe lângă acea conferință. Sprijinul cel mare care l'acordă trimisul francez cauzei Principatelor este o dovadă puternică despre activitatea lui Negri la Viena, fiind dat faptul că exista legături de prietenie între trimisul lui Vodă Ghica și baronul de Bourqueney.

În urma căderii Sevastopolului (8 Septembrie 1855) se începe tratările pentru pace. Preleminările păcii sunt coprinse în protocolul¹⁸⁾ conferinței de Viena din 1 Fevruar 1856.

În Fevruarie 1856 se întrunesc la Constantinopole ambasadorii Franciei, Angliei, Austriei și Marele Vizir ca să se înțeleagă asupra punctelor care privesc pe Poartă. Hotărârile acestei conferințe sunt consemnate¹⁹⁾ în protocolul conferințelor din 11 Fevruar 1856 care s'au ținut la Constantinopole.

Dispozițiile acestei conferințe erau sdrobitoare pentru Români. Nici mai mult nici mai puțin, țările române erau considerate ca făcând parte integrantă din imperiul otoman ; Domni

18) Vezi Doc. ist. renașterii României vol. II pag. 908.

19) Vezi Doc. ist. renașterii României vol. II pag. 917.

trebuiau să fie numiți d'adrechtul de Poartă, legiuirile să fie făcute la Constantinopole sub ochii Porții de o comisiune de Munteni și Moldoveni.

Domnii Moldovei și Munteniei protestează²⁰⁾ energic contra încălcării drepturilor recunoscute Țărilor prin tratate.

În memoriul²¹⁾ pe care-l adresează congresului de Paris (28 Fevr. 1856) și pe care-l anexează la scrisoarea trimisă conțelului Walewsky Ministrul de externe al Franței, — Vodă Ghica al Moldovei cere sus și tare unirea Principatelor că singura basă a organizării în viitor pentru Patria comună și Principe strein.

Dăm aci un mic fragment din acel memoriu : „fiindcă prin protocolul de la Constantinopole se atingea organizarea celor 2 principate, ar fi trebuit să se procedă mai larg și să se satisfacă una din primele dorinți ale Moldo-Valachilor unind cele 2 Principate, împrejurările de față permițând și cerând aceasta. S'ar fi dat Patriei comune o putere și o trăinicie care sunt în interesul Europei ca și'n acela al Turciei. S'ar fi ocolit pe viitor multe hărțueli și îndoeli, s'ar fi dat în present mai multă garanție și siguranță. Numirea gospodarilor indigeni pe viață nu este un principiu nou; el este proclamat prin regulamentul organic și deșființat vremelnicește prin tratatul de la Balta-Liman. Ar fi fost bine să se determine felul acestei alegeri pe viață și să se arate prin cine și cum această alegere ar avea loc“.

Memoriul Domnitorului Grigore Ghica coprinde o sumă de dispoziții relative la viitoare organizare a Principatelor. Domnul Moldovei cere chiar ca actualii Domni în interesul a-acelei organizări să fie înlocuiți prin interimatul a trei Caimacani.

Acel memoriu ne arată preocuparea ce avea Vodă Gr. Ghica de a se da viitorului stat român o organizare națională și democrată.

La 25 Fevruarie 1856 se încep la Paris conferințele²²⁾ pentru încheierea păcii.

În ședința de la 8 Martie²³⁾ Ministrul de externe al Fran-

20) Vezi Doct. ist. Renașterii României vol. II pag. 963 și 965.

21) Vezi Doct. ist. Renașterii României vol. II pag. 965 și 966.

22) Vezi Doct. ist. Renașterii României vol. II pag. 99.

23) Vezi Recueil des traites de la Porte ottomane par le baron de Testa vol. V pag. 64.

ței și președintele congresului reînprospătând ideile susținute de colegul său baronul de Bourqueney în conferințele de la Viena propune – citez textual după protocolul No. 6 al congresului: – „înainte de a se începe discuția privitoare la organizarea principatelor să se hotărască o chestiune de principiu, anume dacă Moldova și Valachia vor fi reunite pe viitor într'un singur principat sau ele vor continua să aibă o administrație separată. Representantul Franței, Conte Walewski, crede că unirea acestor 2 provincii răspunzând la niște necesități descoperite printr'o cercetare făcută cu atenție asupra adevăratelor lor interese, congresul trebui s'o admită și s'o proclame”.

Representanții Turciei și Austriei susțin că unirea celor 2 țări – Moldova și Valachia – este dorința câtor-va ambițioși dar că poporul nu dorește această unire.

Congresul stabilește ca o comisiune europeană să meargă în principate și să vadă care sunt dorințele poporului și în urmă să se convoace divanuri ad-hoc pentru ca prin aceste adunări să exprime dorința poporului.

Din rândurile de mai sus reese tendința Austriei și Turciei de a se opune Unirii Moldovei cu Muntenia.

Austria se temea ca nu cum-va unirea celor două țări să nu determine pe Românii din imperiul austriac să se deslipească de această monarhie. Turcia se temea ca nu cum-va unirea celor două țări să nu aducă neatârhnarea și deslipirea lor de imperiul otoman.

Evenimentele ce au urmat mai târziu au spus dacă aceste temeri au fost sau nu justificate.

Ținem să declarăm că propășirea Neamului Românesc trebuia să-și urmeze cursul firesc.

Tratatul semnat la Paris la 30 Martie 1856 stabilește pentru Principatele române următoarele puncte :

1) Cedarea unei părți din Basarabia (art. 20 și 21). 2) Autonomia țărilor române sub garanția puterilor semnatare tratatului și sub suveranitatea Porții (art. 22). 3) Administrație națională și independentă; numirea unei comisii speciale care să aibă misiunea de a examina starea actuală a Principatelor și a propune bazele viitoarei organizații (art. 23). 4) Convocarea imediată a divanurilor ad-hoc pentru a se ști dorința țărilor (art. 24). 5) Transmiterea imediat la Paris a lucrărilor conferinței însărcinată cu culegerea dorințelor Principatelor (art. 25).

6) O armată națională (art. 26). 7) Nici o intervenție armată nu poate avea loc în principate fără un acord între Puteri (art. 27).

Dorințele poporului din Muntenia și Moldova (exprimate prin manifestări publice prin acte în scris, prin voturile divanurilor ad-hoc) în privința Unirii Țărilor surori.

Hotărându-se prin tratatul de Paris ca țările române – Muntenia și Moldova – să fie întrebate asupra dorințelor ce ele au relativ la organizarea lor definitivă, mai mulți fruntași s'au strâns la via lui Petru Mavrogheni de la Socola lângă Iași la 25 Mai 1856 și pun bazele Societății Unirea²⁴).

Dăm mai jos în întregime actul constituirii acestei societăți pentru ca să se cunoască nu numai numele acelor care s'au pus în fruntea mișcării pentru Unirea Țărilor surori dar și modul cum ei au lucrat:

„Anul 1856 luna Mai 25 zile. În apropierea sosirii Comisarilor pentru a se informa de dorințele și nevoile țării după rostirea tratatului de Paris din 30 Martie, iscăliții pătrunși de necesitatea ca Moldovenii să se înțeleagă în acel moment despre adevăratele lor dorințe și nevoi, s'au întrunit azi și au adoptat, ca expresia expirațiilor lor și ca mijloc de a le realiza de odată următoarele:

Punctul I. Art. 1°. Unirea principatelor sub un Prinț strein, dintre familiile domnitoare din Europa, afară de dinastiele megieșite. Art. 2°. Statornicirea unei capitale nouă în mijlocul țării.

Punctul II. Spre răspândirea principiilor adoptate în punctul I se hotărăște a se sluji: 1°. De presă atât prin foile periodice, cât și prin broșuri, sau foi isolate; 2°. De delegați trimiși din districte; 3°. De adunări convocate în Capitală, de Societatea aceasta a Unirei, și în districte, de către delegații săi. Societatea în capitală, și delegații, în districte, se vor sili

24) A se vedea: Analele Academiei Române, seria II, tom. XXXIII.

a aduna cât mai multe iscălituri în favoarea principiilor co-prinse în punctul I.

Punctul III. În privirea viitorului guvern provisoriu, Societatea dorește ca aceasta să fie în conformitate cu glăsuirea regulamentului organic; oricare altă combinație fiind în contra acestei lgi și a vechilor drituri ale Țării.

Punctul IV. În cât privește Divanurile care urmează a fi convocate pentru a rosti dorințele și nevoile țării în chestia reorganizării sale, societatea propune următoarele: 1°) Compunerea acestor Divanuri să se întemeieze pe alegere; 2°) Chestia alegerii fiind de o mare însemnătate, de la aceasta a-tărând tot viitorul Țării, societatea găsește de cuviință a se înțelege asupra modului electoral celui mai priincios și în caz când membrii ar fi consultați în acest obiect, să se poată rosti în conglăsuire. Spre acest sfârșit, societatea numește din sânul ei o comisie, alcătuită de 5 membri, care vor elabora un proiect asupra modului celui mai nimerit de alegere, în conformitate cu vechile datini ale țării, cât și cu art. 24 din tratatul de la Paris. Comisia se va compune din D-nii: Vornicul Constantin Hurmuzache, Colonelul M. Kogălniceanu, Vornicul Constantin Rolla, Vornicul D. Ralet și Beezadea N. Șuțu și va înființa acest proiect la întrunirea viitoare a Societății.

Punctul V. Interesul întrunirii cerând neapărat a intra în relații cu Românii din Valachia, Societatea a hotărât ca în acest scop să trimită din sânul ei delegați și pentru acum de odată, ea însărcinează pe dumnealui Postelnicul Vasile Alexandri care a și primit această misie. Mădularele de față ale Societății găsesc de cuviință ca în ședința viitoare care trebuie a fi mai numeroasă, să se aleagă un comitet diriguitor. precum și secretarii societății. Iar întrunirea viitoare va fi la 30 ale curente, în casele D-sale Spătarului Mihalache Cantacuzino Pășcanu (subscriși) Ștefan Catargiu, N. Șuțu, C. Negri, D. Ralet, Alecu Cantacuzin, P. Mavrogheni, A. Panu, C. Hurmuzachi, I. A. Cantacuzin, V. Alexandri, N. Catargiu, A. Catargiu, M. Chrissoerghi, N. Docan, I. N. Cantacuzin, A. C. Mavrocordat, L. Ghica, Dr. Steege, N. Pisoschi.

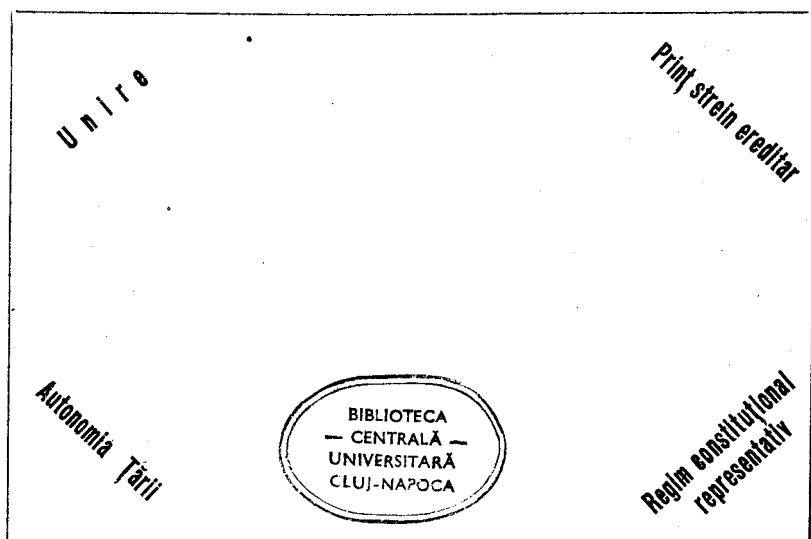
Cu ocazia înființării Societății „Unirea“ în via de la Socola a lui Petru Mavrogheni, poetul V. Alexandri a scris următoarele versuri:

25 Mai 1856.

Sub acest măreț castan
 Noi jurăm toți în frație
 Ca de azi să nu mai fie
 Nici Valah, nici Moldovan;
 Ca să fim numai Români
 Intr'un gând într'o Unire,
 Să ne dăm mână cu mâni
 Pentru a Țării fericire.

Tot atunci s'a luat hotărârea de a se da fiecărui locuitor al Țării o carte de vizită unionistă. Când vor trece prin Țară trimișii puterilor semnatare ale Tratatului dela Paris, fie care cetățean era dator a presinta acelor diplomați acea carte de vizită unionistă.

Mijlocul acelei cărți de vizită era alb, căci acolo fiecare cetățean trebuia să-și scrie numele său; în cele 4 colțuri erau scrise 4 puncte care erau dorințele Românilor și anume: Unire, Prinț strein ereditar, Autonomia Țării, Regim constituțional reprezentativ. Arătăm aci un model al acelei cărți.

La 30 Mai acelaș an se întrunesc la Iași 171 persoane ²⁵⁾

25) Vezi Doc. Ist. Renașterii Rom. vol. III pag. 531.

care subscriu actul înființării comitetului Unirii și se hotărăște ca în conformitate cu procesul verbal de la 25 Mai să se trimită delegați în districte ca să se strângă iscălituri în favoarea Unirii Principatelor sub un Prinț strein.

Puține zile în urmă Alexandri compuse «*Hora Unirii*» care a fost un puternic mijloc de propagandă pentru unirea țărilor surori.

Tot atunci V. Alexandri a compus un dialog în versuri intitulat. *Păcală și Tândală* în care se arată binefacerile Unirii.

Imediat după aceasta încep a sosi la Iași din toate părțile țării acte de adesiune către societatea «Unirii».

Actele acestea erau acoperite de numeroase semnături ale cetățenilor din diferitele clase sociale.

Mare parte din aceste acte împreună cu numeroase publicațiuni precum și articole de ziare și reviste, broșuri, dări de seamă despre întrunirile publice ținute în toată Moldova prin inițiativa comitetului unionist sunt publicate de Academia română în Documentele Renașterii Românilor vol. III și IV.

Propaganda făcută de comitetul unionist avu de efect că pretutindeni, pe unde treceau trimișii puterilor semnatare ale tratatului dela Paris — chiar prin sate, — poporul eșea întru întâmpinarea acestor diplomați strigând: *Voim Unire*; în același timp se arunca în trăskrile diplomaților cărțile de vizită unioniste.

În sprijinul aserțiunilor de mai sus public un document²⁶⁾ scris de un strein. *Baronul de Talleyrand*, delegatul Franței în comisia trimișilor puterilor europene în Principate:

«Părăsii Focșanii însoțit de Prințul Cantacuzen, al cărui frate m'aștepta la Bacău. și cu toate că nu puteam sosi în acest oraș de cât foarte târziu, mă hotărâi a mă opri numai acolo. Pe drum aflai că *sate întregi* veniseră din împrejurimi și m'așteptaseră toată ziua (4/16 Aprilie 1857) d'alungul șoselii cu preoții în frunte pentru a mi remite carta de unire. Autoritățile îi împrăștiase spunându-le că aveam să trec prin Bârlad, la 9 ore seara totuși găsii încă 40 țărani²⁷⁾ care ședeau împrejurul unui foc mare și care erau hotărâți să mă aștepte toată noaptea. Ei înconjurară trăsura și mi întinseră cartea unionistă.

26) Vezi: Doc. Istoriei Renașterii Românilor vol. IV pag. 406.

27) Acești țărani trebuiau să anunțe prin aprinderea unui foc mare sosirea trimisului Franței (Doc. ist. ren. rom. vol. IV pag. 350)

Sosii la Bacău tocmai la 11 ore seara și pot să spun că primirea care mi s'a făcut a întrecut cu mult așteptările mele. Mulțimea de focuri erau aprinse d'alungul drumului. Trei sau patru mii de persoane erau la barieră. În mijlocul aclamațiilor entusiaste adresate Împăratului, Franței, Unirii și Prințului strein, mi se presentă pâne și sare, o adresă și flori; mulțime de cărți fură aruncate în trăsura mea, caii fură deshămați și trăsura dusă de mulțime. Aci mă așteptau corpul municipal și numeroase deputațiuni. Primii ca pretutindenii adrese²⁸⁾ și tânguirii până noaptea târziu. A doua zi la 5 ore o mulțime de lume înconjura casa; plecai la Roman salutat din nou, cu aceleași aclamațiuni, urări, ca și la sosire».

(Depeșa Baronului de Talleyrand către comitele Walewsky Ministru de externe al Franței din 23 Aprilie 1857 Iași).

Fiindcă Domnii români—Știrbei și Ghica—se rostiseră pentru Unirea principatelor ei fură înlocuiți de Poartă în 2|14 Iulie 1856 printr'un caimacam. Teodor Balș fu numit caimacam al Moldovei și principele Alexandru Ghica caimacam al Munteniei. Vodă Gr. Ghica înainte de a se scobori de pe scaunul Moldovei pregătește poporul pentru Unire. Nu se teme că țara era ocupată de Austriaci cari erau protivnici unirei. El se pune în fruntea acelor bărbați de care era înconjurat la guvern și străbate țara propoveduind Unirea. El numește în toate județele prefectii uniونيști care îndeamnă pe popor să facă pe față manifestări pentru Unire.

Imediat după numirea sa ca Caimacan, Balș destitue toți prefectii uniونيști, numind în locul lor persoane recomandate de Consulul Austriac Goedel. Cu ajutorul acestor funcționari și a starostilor Austriei, se subscriu petițiuni contra Unirii, silindu-se chiar acei ce se rostiseră pentru ea pe timpul lui Ghica, a revoca alipirea lor și a arăta că ea le fusese smulsă cu puterea. Balș desființează libertatea presei²⁹⁾ introdusă de Ghica. Muzica militară și lăutarii sunt oprii a mai cânta hora unirii și dialogul «Tândală și Păcală» este oprit de a mai fi reprezentat.

Caimacamul Th. Balș moare subit la 1 Martie 1857. Poarta

28) De însemnat sunt: adresa locuitorilor ai orașului Bacău, adresa consiliului municipal de Bacău, adresa Doamnelor din Bacău, adresa notabililor orașului Bacău (Vezi Doc. ist ren. rom. vol. IV pag. 410).

29) Ziarul „Steaua Dunării” suprimat la Iași apare la Bruxelles în limba franceză sub numele de l'Etoile du Danube și e redactat de Nicolae Ionescu.

numește în locul lui pe Neculai Vogoride care ținea în căsătorie pe fiica poetului Costache Conache sora vitregă a lui Costache Negri.

Neculai Vogoride ca și Balș suprimă libertatea presei partidului unionist, oprește întrunirile publice și persecută prin toate mijloacele pe unioniști arestând chiar pe unii din ei. El pune de se falsifică listele electorale pentru Divanul ad-hoc, toți cei bănuți că sunt unioniști fiind șterși din acele liste.

Colonelul Al. Cuza deși era prefect de Galați demisionează din această funcție protestând contra nelegiuirilor comise de guvernul lui Vogoride. Demisia aceasta a făcut mare sgomot în toată Moldova; ea este tradusă în limba franceză și trimisă reprezentanților puterilor semnatare tratatului de Paris.

În asemenea condiții de teroare se fac de formă alegerile pentru Divanul ad-hoc, căci procesele verbale de rezultatul alegerilor fuseseră întocmite mai dinaite.

Partidul unionist pune mâna pe niște scrisori trimise lui Vogoride de mai multe persoane cu caracter politic din Constantinopole din care reeșea că Vogoride săvârșia toate actele sale contra Unirii din ordinul acelor persoane. Reproducem câte-va fragmente din acele scrisori³⁰⁾:

I) Scrisoarea *Baronului de Prokesch-Osten* ambasadorul Austriei la Constantinopole către caimacamul Vogoride din 18 Aprilie 1857.

«Inalta Poartă, față de pericolele ce presintă Unirea și față de necesitatea de a le combate, împărtășește părerea și hotărârea fermă a Austriei. Rog pe Alteța Voastră să binevoiască a fi convinsă de aceasta în fie-care moment și în orice ocazie».

II) Scrisoare confidențială a lui *Ștefan Vogoride* către fiul său Caimacamul Moldovei Nicolae Vogoride din 6 Mai 1857.

«Cu mare mirare am aflat despre îndepărtarea lui Costin Catargiu din Ministerul actual al Moldovei și în special, în împrejurările care au contribuit la a sa îndepărtare. Eu cunosc pe acest om, el e îndrăzneț, agită și răscolește totul când vrea și când e decis. Este un om pentru care Austria e bine dispusă ea fiind contrar unirei celor două provincii și schimbarea lui se

30) A se vedea. Unirea Principatelor române editura societății Carpați (1880).

În Analele Academiei române seria II tom. XXXIII sunt reproduse fotografiile a două din aceste scrisori.

interpretează ca o concesie, din partea voastră, plângerilor aduse contra lui de către consulul Franței și că ar fi deschis porțile înaintării partidului francez».

III) Fragment dintr'o scrisoare confidențială a lui Fotiade Capukehaia al Moldovei la Constantinopole către Caimacamul Vogoride din 20 Mai 1857.

«Iată în puține cuvinte spiritul politicei înaltei Porți: ea dorește ca E. V. să lucreze cu energie contra Unirei, dar peste tot fără sgomot și mai ales fără a divulga că primiți ast-fel de instrucțiuni dela Poartă.

Acum trei zile Baronul Prokesch și Lordul Redcliffe, ducându-se la Poartă, s'au explicat în mod confidențial cu marele Vizir care a adoptat și aprobat toate propunerile lor cu privire la măsurile ce trebuie luate contra Unirii. Am auzit acestea de la însăși Ambasadorii pe care i-am văzut zilele acestea».

Se desprinde din acele scrisori faptul că Turcia și Austria căutau ca deputații divanului ad-hoc al Moldovei, aleși prin fraudă, să se pronunțe contra Unirei. Aceste puteri erau ajutate și de Anglia.

Cum au reușit unioniștii să pună mâna pe scrisoriile arătate mai sus?

În anul 1909 s'a sărbătorit 50 de ani de la unire.

D-l Profesor Gh. Ghibănescu publică în numărul festiv al revistei *Archiva* ce apărea la Iași sub direcția marelui istoric Al. Xenopol articolul „Geneza ideii de Unire” în care găsim la sfârșit rândurile: „La pragul înfăptuirii Unirei fost-a ca o femeie Cocuța Vogoridi, fata marelui patriot Costachi Conachi să înlesnească unioniștilor acțiunea lor politică, furând corespondența soțului ei Vogoride Caimacamul”.

Fiindcă în timpul cât am stat la Bacău (1887-1908) cunoscusem pe membrii familiei lui C. Negri—surori și nepoți—m'am adresat d-nei Smaranda Roseti, fiica d-nei Catinca Negri (sora lui Negri) și bunica d-nei Mișu Cantacuzino să-mi arate în scris dacă aserțiunile d-lui profesor Ghibănescu sunt sau nu fondate Doamna S Roseti mi-a trimis scrisoarea de mai jos pe care o public așa cum a fost scrisă:

Focșani 10 Februarie 1909

Stimate Doamnă,

„Intrucât privește furtul faimoasei corespondențe am fost

coprinsă de o violentă indignație și cu drept cuvânt, de rolul mârșav ce s'au atribuit unei Doamne cu sentimente de înaltă delicateță și perfectă creștere. Cu tot dictonul francez „Le but excuse les moyens“ faptul a fura din sertarul unei persoane fie bărbatul tău, o corespondență nu poate purta alt titlu de cât de *furt*. *Niciodată* D-na Vogoridy n'ar fi fost capabilă de un astfel de act! Cu toate convicțiile și idee decesebită de a bărbatului ei, sora lui Costachi Negri nu putea să fie decât unio-nistă! S'apoi pe timpul când s'au furat actele ne aflam amân-două în Paris.

Tocmai profitând de depărtarea de a casă Vogoridy au in-troduș la dânsul pe o demimondenă o cocotă foarte frumoasă o Parisiană bine cunoscută de tinerimea eșană de atunci care au fost cumpărată cu 90.000 fr. de unio-niști ca în tovarășie cu ca-mardineru lui Vogoridy să fure aceste scrisori.

Acesta este *adevărul istoric* și fiind rudă de aproape cu D-na Vogoridy (soră cu maica mea și Costachi Negri) și în le-gături cele mai intime fiind mai totd'auna împreună știam toate ce se petrec în casa D-sale. Io contimporană de timpurile acelea trăind în mijlocul grandioaselor evenimente de atunci. Vă spun *adevărul istoric* și surăd cu dispreț la calomniile câte s'au răs-pândit asupra memorabilor fapte ce s'au săvârșit în timpul lu-crărilor pentru Unirea și Mărirea Neamului nostru. Puteți pu-blica răvașul meu spunind că aveți detaliele aceste de la o con-temporană de vremele acele și rudă de aproape a Prințesei Vogoridy.

Primiți Domnul meu expresia stimei ce vă port.

(s) Sm. Rosetti

Am ținut să lămuresc această chestiune fiind că revista „Ar-hiva este o revistă serioasă și ea a apărut sub conducerea ma-relui nostru istoric Al Xenopol; n'aș fi voit ca în viitor o a-sertiune nefundată dată de un profesor să fie luată drept un adevăr; istoria trebuie să dea taptele așa cum s'au petrecut.

Corespondența lui Vogoridy este dusă la București de Du-mitru Ralet (fostul Ministru al lui Gr. Ghica, domnul Moldovei) și dată baronului de Talleyrand trimisul Franței în comisia care era însărcinată să cunoască dorințele Românilor din Mun-

tenia și Moldova.— Trimisul Franței înăntează³¹⁾ Contelui Walewski, ministrul de externe al împăratului Napoleon al III corespondența lui Vogoridi. Suveranul Franței pleacă cu aceste scrisori la Osborne unde era Regina Angliei. În urma consfăturilor ce au avut loc Napoleon se mulțumește cu o unire militară, vamală și judecătorească a principatelor însă sub guvernarea a doi gospodari separați.

Tot atunci se hotărăște ca să se întervină la Constantinopole pentru ca Turcia să caseze alegerile din Moldova, să se revizuiască listele electorale și să se facă noi alegeri libere.

~~În urma amenințărilor³²⁾ făcute de ambasadorii din Constantinopole ai Franței, Prusiei, Rusiei și Sardinei de a rupe relațiunile diplomatice cu Turcia dacă nu se vor casa alegerile din Moldova, la 24 August 1857 Poarta trimite lui Vogoridi ordinul³³⁾ de a anula alegerile, de a revizui listele electorale, de a face noi alegeri.~~

În urmă făcându-se noi alegeri, deputații aleși erau unioniști, lupta dusă de comitetul societății „Unirea“ avusese succes.

Deputații pentru divanurile ad-hoc erau împărțiți în 4 colegii³⁴⁾ colegiul proprietarilor mari, al proprietarilor mici, al țăranilor și al orășenilor.

Dăm după documentele aflate la Academia română lista deputaților ad-hoc aleși de Vogoridi și care erau să se rostască contra unirii.

I. CLERUL

Egumenii: Arhiereul Iosif Evhanton, egumenul Mănăstirii Râșca. Arhimandritul Nikon, egumenul Mănăstirii Bisericanii. Arhimandritul Gherasim Starețul Mănăstirii Neamțul și Secu. Arhimandritul Iosif, egumenul Mănăstirii Vorona.

31) A se vedea Analele Academiei române seria II Tom. XXXIII.

32) Scena petrecută la ambasada franceză din Constantinopole în momentul când ambasadorul era să părăsească Turcia este descrisă de Ion Ghica în scrisoarea sa către Alexandri intitulată: Căpitanul Laurent.

33) Vezi: Recueil des traites de la Porte ottomane avec les puissances etrangeres par le Baron de Testa vol V.

34) Colegiul marilor proprietari alegea 2 deputați, celelalte 3 colegii câte un deputat.

Clerul mirean : Iconomul Ion Silvan, Preotul Mitropoliei din Iași. Iconomul Ion Râșcanu, Preotul Episcopiei din Huși. Iconomul Teodorul, Preotul Episcopiei de Roman.

II. DEPUTAȚII JUDETELOR

- Județul Iași. Logofătul Teodor Balș. Postelnicul Const. Carp. Clucerul Costachi Bădărău. Vasile Koniac din Mironeasa. Vornicul A. C. Sturdza. Postelnicul Gh. Asachi. Postelnicul Vasile Drăghici. Postelnicul Teodor Burada.
- Județul Dorohoiu. Spătarul G. Codrescu. Banul Manolache Mișoglu. Comisul Gheorghe Mavrodi. Iordache a Frăsinei din Drăgușeni. Postelnicul Mihail Gherghel.
- Județul Botoșani. Aga Constantin Ciolac. Spătarul Dimitrie Gavrilaș. Gheorghe Gherman. Vasile Diaconu din Zlătunoaia. Căminarul Ion Radu. Sărdarul Constantin Mavrogheni.
- Județul Suceava. Postelnicul Niculae Istrati. Aga Lupu Botez. George Manoliu. Pintilie Niculiță din Broșteni. Postelnicul Dimitrie Grigoriu.
- Județul Neamț. Logofătul I. Cañtacuzin. Vornicul Grigore Balș. Gheorghe Stihi. Ion Baghiosi din Săvinești. Grigore Isăcescu.
- Județul Roman. Aga Ion Burdii. Comisul Gh. Teodoru. Slușgerul Gh. Rugină. Vasile Ioan din Cordun. Aga Gheorghe Mardarie.
- Județul Bacău. Aga Al. Paraschiv. Spătarul Petru Cosmiță. Ilie Biberi. Spătarul Ioan Vasiliu.
- Județul Putna. Logofătul Constantin Catargiu. Logofătul Alecu Balș. Polcovnicul Ionița Șerban. Ioan Roată din Câmpuri. Spătarul Ghiță Dimitriu.
- Județul Tecuci. Postelnicul Panaite Balș. Aga Petru Ciucă. Postelnicul Miron Botezatu. David Samuil din Colonești. Banul Teodor Moisa.

- Județul Galați.** Prințul Alex. Moruzi. Spătarul Mihail Kikuș. Postelnicul Teodor Buhociu. Gheorghe Bosea din Băleni. Aga Mihail Străjescu. Aga G. Constantin.
- Județul Tutova.** Spătarul Kostaki Donici. Spătarul Scarlat Miclescu. Slugerul Dimitrie Petrovici. Marin Telibașa din Stănuești. Spătarul Șt. Scântei.
- Județul Vaslui.** Aga G. Racoviță. Postelnicul Teodor Râșcanu. Pitar Mihail Motaș. Dorofteiu Scurtu din Drăgușani. Dim. Ghidionescu.
- Județul Fălciu.** Aga Lascarachi Kostaki. Aga Gheorghe Tulbure. Aga Grig. Buhicea. Florea Munteanu din Vetrișoara. Sărdarul G. Tulbure.
- Județul Ismail.** D. Vasilco Aramov din Belgrad. Lazăr Galiardi.

Dăm mai jos lista membrilor divanurilor Ad-Hoc din Muntenia și Moldova care aveau să arate puterilor europene dorințele poporului român conform tratatului de la Paris.

DEPUTAȚII DIN MOLDOVA

I. CLERUL

- Mitropolitul :** Sofronie Miclescu.
- Episcopii :** Nectarie Hermezeu, Locotenent de episcop de Roman. Ghenadie Tripoleos, locotenent de Episcop de Huși.
- Egumenii :** Filaret Stavropoleos Scriban, Egumenul Mănăstirii Slatina.
- Clerul mirean :** Arhimandritul Neofit Scriban, deputatul clerului din Iași. Arhimandritul Melhisedec, deputatul clerului din Huși. Iconomul Matcaș, deputatul clerului din Roman.

II. DEPUTAȚII JUDETELOR

- Județul Iași :** Costachi Rola. Dimitrie. Miclescu. Constantin Bădărău. Dimitrie Bălan. Anastasie Panu. A. Fătu. D. Cazachiu. V. Mălinescu.

- Dorohoiu. M. Kogălniceanu. I. Docan. Gheorghe Masian. Dim. Savin. Dr. C. Vârnăv.
- Botoșani. Dim. Ralet. Nic. Cănanău. Ștefan Călin Simion al Stancei. Sevast. Cănanău. Alecu Jianu.
- Județul Suceava. Iorgu Vârnăv. Alecu Botez. Costaki Morțun. Toader Sin Pavel. Dimitrie Grigoriu.
- Județul Neamț. Grigore Balș. Mihăiță Jora. Vasile Zaharia. Costachi sin Vasile Ostahi. Dim. Gheorghiați.
- Județul Roman. Gheorghieș Sturdza. Costachi Sturdza. Constantin Hurmuzachi. Ion Levărdă. Grigorie Vârnăv.
- Județul Bacău. Vasile Alexandri. Costachi Roseti. Dimitrie Cracte. Ion al Babei. Petrache Brăescu.
- Județul Putna. Alecu Balș. Iordache Pruncu. Chirilă Ciocărlie. Ion Roată. Gheorghe Ilie.
- Județul Tecuci. Vasile Sturdza. Alex. Tiriachiu. Ioniță Hrișanti. Vasile Balaiș. Constantin Iacovachi.
- Județul Galați. Lascăr Catargiu. Iancu Fotea. Gheorghe Vârlan. Răducan Sava. Costache Negri. Alecu Cuza.
- Județul Tutova. Grigore Șuțu. Manolachi Costachi. Vasile Nicolau. Vasile Stan. Manolachi Costin.
- Județul Vaslui. Nicolae Carp. Sandu Miclescu. Costache Sturdza. Ioniță Olariu. Dim. Ghidionescu.
- Județul Fălciu. Petru Nevrogheni. Nicu Catargiu. Nicolae Bosie. Pandeles Croitoru. Nicolae Iamandi.
- Județul Ismail. Vasile Romov. Lasăr Galiardi.
- Județul Cahul. Iancu Cantacuzin. Grigori Costachi. Costache Știun. Ioniță Roșca. Timofte Sacalov.

DEPUTAȚII DIN MUNTENIA'

I. CLERUL

- Mitropolitul : Nifon.
- Episcopii : Filoteiu, Episcopul de Buzău. Clement, Episcopul de Argeș, Calinic, Episcopul de Râmnic.
- Egumenii : Arhimandritul Ieronim, Egumenul Mănăstirii Bistrița. Arhimandritul Atanasie, Egumenul Mănăstirei Sadova.
- Clerul mirean : Protopopul Ioan, deputatul clerului Capitalei. Protopopul Constantin deputatul clerului din Argeș. Protopopul Vasile, deputatul clerului din Buzău. Protopopul Constantin, deputatul clerului din Râmnic.

II. DEPUTAȚII JUDEȚELOR

- Județul Ilfov. Grigore Ghica, Dim. Ghica, Ioan Brezoianu, Mircea Mălăeru, Nicolae Golescu, C. A. Rosetti, Grigore Joran, Dimitrie Culoglu.
- Județul R. Sărat. Gh. Marghiloman, Const. Robescu, Const. Cotescu, Gheorghiuță Lupescu, Constantin Argintoianu.
- Județul Buzău. N. N. Păcleanu, Scarlat Voinescu, Const. Ciochinescu, Costache Moglan, Nae Stănescu
- Județul Prahova. Const. I. Filipescu, Ioan C. Cantacuzin, Gheorghe Morcov, Ene Cojocar, Hrist. Polichroniadi, Tache Grigorescu.
- Jud. Dâmbovița. Costache Costescu, Evghenie Predescu, Hristache Fusea, Stancu Stănilă, Răducanu Ioan.
- Județul Vlașca. Manole Lahovari, Nicu Tătăranu, C. Rădulescu, Stan Panaite. Grigore Serurie.
- Județul Ialomița. Ioan C. Roset, Alex. Florescu, Răducanu Cucuti, Stoica R. Cojocariu, Ion Vasile.
- Județul Brăila. Const. Crețulescu, Grigore Filipescu, Marcu N. Duilie, Stroe Ivașcu, Mihail Marghiloman.

- Județul Muscel. Ștefan Golescu, Nicolae Rucăreanu, Al. G. Golescu, Tică Ioan, C. D. Aricescu.
- Jud. Teleorman. C. Butculescu, Eliodar Lapati, Mihail Pancu, Preda Cernat, Alecu Petrescu.
- Județul Olt. Ioan Solomon, Const. Băleanu, Ioan Slăvițescu, Tănase Constantin, Ion Ionașcu.
- Județul Vâlcea. Ioan Oteleșanu, N. Lahovari, N. Iancovescu, Stamate Budurescu, N. Iancovescu.
- Județul Gorj. Gh. Magheru, Zamfir Broșteanu, Hristache Tell, Ioan Voicu, Barbu B. Gânescu.
- Județul Dolj. Barbu Știrbei, Gh. Bibescu, P. Cernătescu, Nicolae Mazălu, Nicolae Pleșoianu, Gr. Lăceanu.
- Județul Argeș. Ștefan Burchi, Ioan Brătianu, Scarlat Turnelitu, Tudose Mugescu, Dim. Brătianu.
- Jud. Mehedinți. Ioan Ipceanu, Gr. Miculescu, Const. Cârjeu, Ioan Roateș, Dim. Vișoreanu.
- Județul Romanați. Șt. Vlădoianu, Stănuță Cezianu, Gheorghe Cârjeu, Marin Părcălăbescu, Ion Dimitriu.

Am ținut să public ²⁵⁾ numele deputaților din divanurile ad-hoc ale Țărilor surori pentru că prin vocea (votul) lor s'a exprimat dorințele Românilor din Muntenia și Moldova, după cum se va vedea mai la vale.

Divanul ad-hoc al Munieniei se întrunește la 30 Septembrie și votează în ședința dela 9|12 Octombrie în unanimitate următoarele patru puncte:

1°) Garanția autonomiei Țării Românești și drepturilor sale internaționale, astfel precum ambele sunt definite prin capitulațiunile încheiate între Țările Române și sublima Poartă suve-

35) Casa școalelor ar trebui să popularizeze fotografiile deputaților din cele două divanuri ad-hoc. Dacă s'ar invoca lipsa de mijloace, ar trebui cel puțin să se tipărească și să afișeze în fiecare școală lista cu numele acestor deputați. Dacă în școlile noastre elevii trebuie să cunoască numele atâtor împărați și regi din țările străine, ar fi de dorit ca fiecare elev să cunoască cel puțin numele deputaților divanului ad-hoc din județul respectiv.

rană în anii 1393, 1460 și 1513 precum și neutralitatea teritoriului moldo-românesc.

2°) Unirea Munteniei și Moldovei într'un singur stat și sub o singură ocârmuire.

3°) Principe străin cu ereditatea tronului, ales în una din dinastiile domnitoare din Europa, ai căruia moștenitori născuți în țară să fie crescuți în religia Țarei.

4°) Guvern constituțional reprezentativ și după datinele cele vechi ale Țării, o singură Adunare obștească care va fi întocmită pe bază electorală largă, în cât să represinte interesele generale ale populației române.

După aceia se alcătuește un memoriu explicativ care este înmănat comisiei europene din București³⁶⁾ Ședințele se încheie la 12 Decembrie 1857.

Divanul ad-hoc al Moldovei se întrunește la 22 Septembrie și votează în ședința dela 7|19 Oct. cu 81 voturi contra 2 cele patru puncte votate de adunarea suroră din Muntenia adăogând alineatul: „Toate acestea sub garanția colectivă a puterilor cari au subscris tratatul de Paris“. Ședințele se încheie la 21 Decembrie 1857.

Unirea adusă din nou înaintea puterilor europene. Convenția de Paris din 7|19 August 1858.

Dorințele Românilor exprimate prin voturile divanurilor ad-hoc fură comunicate comisiunii trimișilor Europei instituită conform tratatului de Paris. În urma raportului acestei comisiuni avură loc la Paris dela 10|22 Mai până la 7|19 August 1858 conferințele reprezentanților puterilor semnatare ale tratatului de Paris din 1856. Rezultatul acestor conferințe fu convenția din 7|VIII 1858 care va fi în viitor Constituția Principatelor.

Prin acea convenție (art. 1) ni se recunoaște întru cât-va unirea, căci titlul Țărilor surori este: *Principatele unite Moldova și Valachia*. Ele vor avea autonomia, fiind puse sub suveranitatea Porții și garanția colectivă a puterilor contractante fără ca Turcia să aibă vre un amestec în administrarea lor

36) Vezi Doc. istoriei Renașterii României vol. VI partea II.

(art. 2); se admitea regimul constituțional și reprezentativ art. 3) se respingea principiul domnului străin (art. 13); se instituia la Focșani o comisie centrală comună ambelor principate (art. 3 și 27) care avea de pregătit legile de interes comun pe care Domnii trebuiau să le supuie adunărilor colective din fie-care principat (art. 6). Unirea ne era recunoscută întru cât-va prin instituirea la Focșani a unei Inalte Curți de Căsătorie și Justiție (art. 38) comună ambelor principate. Milițiile regulate existând actualmente în cele două principate vor primi o organizare identică (art. 42) pentru a se putea uni și forma o armată unică în caz de trebuință. Cele două miliții vor păstra steagurile actuale (art. 45); dar aceste steaguri vor purta în viitor o banderolă (panglică) de culoare albastră. Se desființează (art. 46) privilegiile claselor și fără întârziere se va revizui legea care regulează raporturile proprietarilor pământului cu cultivatorii pentru ca să se îmbunătățească soarta țăranilor.

Prin acea convențiune ni se impunea o lege electorală retrogradă căci se cerea un venit funciar destul de ridicat.

Conform art. 49 din acea convenție fură instituite cele două comisii interimare (căimăcămii) care aveau să se ocupe cu alcătuirea listelor electorale după care trebuiau să se aleagă deputații care au să hotărească alegerea Domnilor⁸⁷⁾.

Fură numiți (18|30 Oct. 1858) Caimacami în Moldova Vasilică Sturza, Ștefan Catargiu și Anastase Panu; în Muntenia Emanoil Băleanu, Ion Manu și Ion Al. Filipescu⁸⁸⁾.

Alegerea lui Alexandru Ioan Cuza ca Domn în Moldova și în Muntenia. Recunoașterea Unirii Țărilor surori de puterile semnatare ale Tratatului de la Paris.

Se aleg cei 64³⁹⁾ deputați pentru adunarea Moldovei.

37) Vezi Recueil des traites de la Porte Ottomane par le baron de Teste vol V.

38) Vezi Doc. ist. ren. României vol VII pag 373 și 583.

39) A se vedea broșura societății „Carpați” intitulată „Unirea Principatelor” (1886).

Dăm numele deputațiilor din Camera Moldovei (anul 1859)

- Județul Iași : G. Cuciureanu, Anastase Panu, Prințul Gr. Sturdza, N. Istrati, C. Rola, D. Cornea.
- Județul Dorohoi : D. Miclescu, Gh. Hasnaș, St. Sillion, Al. Grigoriu.
- Județul Botoșani : P. Casimir, N. Cananău, N. Mavrocordat.
- Județul Suceava : A. Botez Forăscu, N. Ciurea, I. Vârnav Liteanu, Lupu Botez.
- Județul Neamț : Gr. Balș, St. Catargiu, Petrache Roseti Bălănescu.
- Județul Roman : A. Scorțescu, I. Georgiadi, C. Hurmuzachi, Maior Iorgu Ghica.
- Județul Bacău : V. Alexandri, C. Roseti Tețcanu, Iancu Donici.
- Județul Putna : Prințul N. Suțu, M. Kogălniceanu, A. Balș, Iordache Pruncu.
- Județul Galați : N. Roseti Bălănescu, Prințul A. Moruzi, Ștefan Gheorghiu, Lascăr Catargiu, C. Miclescu.
- Județul Ismail : N. Docan, Vergoti Tulceanov, Costache Negri Caravasile.
- Județul Cahul : Velciu I. A. Cantacuzin, Prințul C. G. Ghica, C. Rola.
- Județul Tecuci : Prințul N. Vogoridi, C. Iacovache, Panait Balș, Dim. Iamandi.
- Județul Tutova : Iordache Ganea, Gr. Iamandi, M. Costache Iepureanu, Iorgu Radu.
- Județul Vaslui : N. Milu, Iancu Sturdza, P. Carp.
- Județul Fălciu : Colonelul Alecu Cuza, N. Catargiu, P. Mavrogheni, L. Roseti.

Din aceștia 21 erau partizani ai lui Mihail Sturdza fostul domn al Moldovei, 13 ai lui Grigore Sturdza fiul său iar 30 erau membri ai partidului național. Erau mai mulți candidați la domnie din partea aceluși partid. După ce C. Negri, care avea

cei mai mulți sorți de isbândă, renunță la candidatură, membrii partidului național avură discuții înverșunate până în seara zilei de 3 Ianuarie 1850 când ei încheie următorul act :

«Astăzi în 3 Ghenarie, anul 1859, partida național independentă, întrunindu-se în seantă și pășind la scrutin pentru alegerea candidatului la Domnie, pe care cu toții pe onor ne îndatorim a-l susține în Adunare prin vot pe față, au ales cu majoritate absolută candidat la Domnia Moldovei pe Colonelul Alecu Cuza»

Subscrișii : M. Costache, C. Gr. Ghica, C. Rola, P. Mavrogheni, Gh. Cuciureanu, N. Roset Bălănescu. Iancu Donici, L. Roseti, D. Gheorghiiadi, C. Milea, St. Silion, I. Gane, I. Sturdza P. Casimir, Iacovachi, I. A. Cantacuzin, N. PISOȚCHI, C. Roseti Tețcanu, V. Alexandri, Al. Docan. N. Cananău, Hasnaș. A. Grigoriu, Panu, Cogălniceanu, N. Suțu, Principele Al. Moruzi, P. Carp.

Aderez : N. Mavrocordat⁴⁰⁾.

În urma acestui act, Alexandru Ioan Cuza fu ales Domn al Moldovei în ședința Camerii de la 5 Ianuarie cu unanimitatea voturilor celor 48 deputați prezenți în adunare⁴¹⁾.

Mihail Kogălniceanu salută pe Domn printr'un discurs⁴²⁾ plin de căldură urându-i să aibă virtuțile lui Alexandru cel Bun.

C. Negri, Nicolae Catargiu și Colonelul Mavrichi plecară la Constantinopol ca să notifice Sultanului alegerea Domnului de către Adunare conf. art. 12 din convenția de la Paris.

Ei avură misiia de a trece prin București ca să vadă dacă este puțință a avea unirea Țărilor, cel puțin, prin alegerea Domnului Moldovei ca Domn al Munteniei⁴³⁾.

Dăm lista deputaților din Camera Munteniei (anul 1859)

Județul Ilfov : Prințul Al. Ghica, Prințul D. Gr. Ghica, Serdarul C. Bozianu, Logofătul N. Golescu, Pitarul C. A. Roseti, B. Boerescu.

40) Vezi: Convorbiri literare de la (Sept. 1881).

41) Vezi: procesul verbal al ședinței Camerii deputaților din Moldova de la 3 Ianuarie 1839 publicat în buletinul oficial.

42) Vezi. Elocința română (biblioteca pentru toți No. 43-44 bis).

43) Vezi: Viața lui Cuza-Vodă (Bolintineanu).

- Jud. Râmnic Sărat:** Aga I. Cantacuzin, Serdarul Scarlat Fălcoianu, C. Cotescu, C. Argentoianu.
- Județul Brăila :** Logofătul I. Slătineanu, Clucerul Gr. Filipescu, M. Marghiloman, Serdarul N. Opran.
- Județul Buzău :** Serdarul Ion Marghiloman. Praporcicul Scarlat Voinescu, Pitarul M. Pleșoianu, Serdarul C. Deșliu.
- Județul Prahova :** Aga I. Cantacuzin, Aga C. I. Filipescu. Paharnicul I. Mârzea, I. I. Filipescu, Pitar C. T. Grigorescu.
- Județul Ialomița :** Logofătul Scarlat Crețulescu, Cluceru B. Slătineanu, Logofătul Barbu Catargiu, Aga Al. E. Florescu.
- Județul Dâmbovița** Logofătul N. Băleanu, Colonelul I. E. Florescu, Maior S. Lazureanu.
- Județul Vlașca :** Dr. Ap. Arsache, Paharnicul N. Tătăranu, Postelnicul C. Rădulescu, Pitarul D. Derbescu
- Jud. Teleorman :** Vornîcul C. Cantacuzin, Logofătul I. Slătineanu, Serdarul C. Apostolescu, Maior D. Ștefanopolu.
- Județul Muscel :** Paharnicul Barbu Belu, Căpitan I. V. Lenș, Paharnicul N. Brăteanu, Serdarul Al. Anghelleanu.
- Județul Argeș :** Graf. N. Roseti, Sublocotenent Iancu Brătianu, Serdarul Scarlat Turnavitu, Dimitrie Brătianu.
- Județul Romanuți:** Serdarul Stănuță Cețianu. Prințul Gr. Brâncoveanu. Radu C. Goleșcu, Al. C. Goleșcu.
- Județul Vâlcea :** Logofătul I. Oteteleșanu, Clucerul C. Oteteleșanu Clucerul N. Lahovari, Prințul Barbu Știrbei.
- Județul Dolj :** Prințul G. Știrbei, Logofătul D. Bibescu, Pitarul I. Socoleanu, Colonelul I. Solomon Serdarul I. Hagiadi.

- Județul Gorj : Colonelul A. Bibescu, Pitarul C. Săvoiu, Aga C. N. Brăiloiu, Clucerul I. Sâmboteanu.
- Jud. Mehedinți : Colonelul Nic. Bibescu, Aga D. Filișanu, Serdarul I. Cernătescu. Spătarul B. Vlădoianu.
- Județul Olt : Vornicul I. Manu, Paharnicul Iorgu Băleanu. Serdarul I. Petrescu, Paharnicul N. Isvoranu

Majoritatea deputaților din Camera din București ar fi voit să aleagă pe fostul Domn Bibescu, însă față cu agitațiile poporului⁴⁴⁾ din Capitală, deputații munteni, în urma discursului⁴⁵⁾ ținut în ședința secretă dela 24 Ianuarie 1859 de V. Boerescu să hotărâse să aleagă pe Domnul Moldovei ca Domn al țării românești.

Dăm partea finală a acestui discurs :

„Ca să ne unim cu toții asupra aceluiaș candidat este posibil? Cred că nu, fiindcă am zis, fie-care și are credința sa. Dar a ne uni asupra unui principiu este posibil? Da. Asupra unui principiu ne putem uni, mai cu seamă când acest principiu este cel mai mare al naționalităților noastre. Acest principiu este acela al *Unirii*.

„Mulți din D-voastră, acum un an au reprezentat Țara în astă Cameră și au susținut cu căldură Unirea. Prințul Bibescu fostul Domn a fost între alții, cel mai elocvent și ardent apărător al Unirii. S'ar putea oare ca azi aceste persoane să se contrazică? Aceasta nu se poate crede. Să ne unim dar cu toții asupra principiului de Unire, asupra acestui mare principiu ce are să reinvieze naționalitatea noastră.

Să ne dăm mâna ca frați și să cugetăm că suntem muritori, că avem să mai trăim câți-va ani și că copii și strănepoții noștri au să moștenească un viitor glorios creat de noi!

A ne uni asupra principiului Unirei este a ne uni și asupra persoanei ce reprezintă acest principiu. Această persoană este Alexandru Ioan Cuza, Domnul Moldovei.

Să ne unim ca frații asupra acestui nume și posteritatea ne va întinde mâinele și conștiința noastră va fi împăcată că ne am împlinit cu religiozitate o sfântă datorie“.

44) Vezi : Doc ist. ren. Românilor vol. IX pag. 269.

45) Vezi ; Elocința română

Acest discurs a făcut pe deputați să verse lacrimi.

Mitropolitul a cerut să i se aducă crucea și a pus pe deputați să jure.

Deschizându se ședință publică, deputații aleg în unanimitate cu vot scris și secret⁴⁶⁾ pe *Alexandru Ion I. Cuza, Domnul Moldovei ca Domn al Țării Românești*.

După proclamarea rezultatului scrutinului deputatul Vasile Boerescu ține un discurs prin care arată că această îndoită alegere nu e contrară convenției de Paris⁴⁷⁾ și ca „o singură persoană unind amândouă guvernele, poate să facă ca aceiaș politică să domineze în amândouă statele“.

Comunicarea la Constantinople a alegerii lui Vodă Cuza și în Muntenia face pe Poartă să ceară întrunirea unei conferințe la Paris a reprezentanților puterilor semnatare ale tratatului din 1856. Conferința se deschide la 7 April 1859 și în ședința dela 13 April reprezentanții Franței, Mării Britanii, Prusii și Sardinii recunosc pe Cuza ca Domn al ambelor Țări cât va trăi el. Mai târziu Turcia și Austria recunosc⁴⁸⁾ și ele îndoita alegere a lui Cuza (24 Sept. 1859).

În toamna anului 1859 (finele lui Octombrie) Negri primește însărcinarea de a reprezenta⁴⁹⁾ la Constantinople ambele Țări. Vodă Cuza voia să aibă o unitate în politica externă.

Recunoașterea lui Negri ca reprezentant al ambelor Țări le către puterile europene și de Poartă are loc la finele lunii Decembrie 1859, lucrul acesta reese din corespondența lui Negri către Vodă Cuza.

Rămânea acum de a se obține recunoașterea Unirii ambelor Țări de către puterile europene.

Cât a lucrat Negri în această chestiune cât și piedicele ce i întâmpinat ne o spune, corespondența lui diplomatică cu reprezentanții puterilor dela Constantinople precum și corespondența lui cu Vodă Cuza.

Trăgăneau puterile, invocând tot felul de pretexte, ca să re-

46) Au fost 64 voturi exprimate.

47) Acest discurs este publicat în Buletinul oficial al Țării Românești pe anul 1859 luna Februarie.

48) Vezi Recueil des traites dela Porte ottomane par le Baron de Testa ol. V

49) Vezi Monitorul of. al Țării Românești din 16 Noembrie 1859.

cunoască Unirea; din această cauză opinia publică din țară era coprinsă de neliniște.

Văzând că puterile întârzie recunoașterea Unirii, Vodă Cuza prin memoriile cu data de 6 Ianuar 1861 și 1 Mai 1861, adresate prin C. Negri ambasadorilor puterilor la Constantinopole explică starea spiritelor din țară și imposibilitatea de a face reforme din cauza nerecunoașterii Unirii.

Vodă Cuza spune⁵⁰⁾ că „satisfacția pe care puterile ar acorda-o națiunii române ar fi unirea ministerelor a camerilor și reforma legii electorale“.

Din numeroasele scrisori ale lui Negri către Vodă Cuza reese stăruința ce punea el pe lângă Poartă și ambasadori ca să recunoască unirea.

Cităm un fragment din scrisoarea cu data de 3|15 Iunie 1861: «Am insista din nou pe lângă ambasadorii puterilor pentru ca chestiunea unirii să fie luată în dezbateri. Am arătat ambasadorului Franței greutățile ce le creează guvernului nesiguranța în care se află Țările române din cauza nerecunoașterii Unirii. Întârzierea ce se pune în această chestiune alimentează frământările partidelor politice. Noi avem nevoie de a se rezolva chestia unirii cât mai curând pentru a ne ocupa de reorganizarea atât de necesară țărilor. Ambasadorul Franței ne-a recomandat să avem răbdare căci dorințele ne vor fi îndeplinite.

În adevăr trebuie să avem răbdare căci o sumă de chestiuni arzătoare preocupă pe diplomații de aci. Prin insistențele mele relative la unire am importunat pe diplomați, le-am arătat însă că gravitatea situațiunii în care se află țara mă silesc de a cere cu insistență rezolvarea chestiunii unirii“.

La finele lui Octombrie 1861 se redactează firmanul care conținea următoarele puncte comunicate de C. Negri lui Vodă Cuza prin scrisorile cu data de 5|17 și 7|19 Noembrie 1861 și anume: 1° Unire numai pe timpul vieții lui Cuza. 2° Suspendarea comisii centrale pe acest timp. 3° Hotarele Principatelor să rămână neatinse. 4° Să se înființeze 2 consilii provinciale unul în Muntenia și altul în Moldova. 5° Numirea unui guvernator pentru Moldova. 6°) Unirea să înceteze la moartea lui Cuza.

50) Vezi Recueil des traites de la Porte ottomane per le baron de Testa vol. V

Negri în scrisoarea cu data de 5/17 Noembrie scrie lui Cuza citez textual : «Am declarat ambasadorilor Franței și Italiei că noi nu vom putea admite aceste puncte, care tind să separe principatele de cât să le unească, că Alteța Voastră o să proclame unirea, către finele lunii trecând alături de această politică șovăitoare al cărui scop evident nu este de cât de a provoca în țările noastre anarhia, turburări și prin urmare imposibilitatea de a governa. Dacă acest firman rămâne neschimbat nu trebuie ca Alteța Voastră să'l admită, pentrucă el trage o linie de despărțire între cele 2 țări mai accentuată de cât cea de azi. Dacă Alteța voastră are aceiaș părere ca și mine, să bine voiască să'mi scrie fără întârziere și să mă autorizeze să declar că nu veți admite unirea astfel fără a expune țările la cele mai serioase eventualități, și să mi se dea ordin a pă-răsi Constantinopole unde șederea mea n'ar mai oportună».

În urma intervenției lui Negri a fost suprimat din firman numirea unui guvernator în Moldova.

Poarta dă lui Negri firmanul din 2 Decembrie 1861 care conține punctele arătate mai sus fără numirea unui guvernator în Moldova.

Reprezentanții puterilor garante fac rezervele⁵¹⁾ lor la acest act declarând că dacă la sfârșitul domniei lui Cuza s'ar constata că unirea a produs rezultate satisfăcătoare că poporul dorește menținerea ei, atunci unirea să continue mai departe.

În ziua de 11 Decembrie 1861 Vodă Cuza face cunoscut țării printr'o proclamație⁵²⁾ dată din curtea domnească că unirea era cunoscută de Poartă și de puterile semnatare tratatului de Paris. O dăm mai jos :

Românilor

Unirea este îndeplinită.

Naționalitatea română este întemeiată. Acest fapt măreț dorit de generațiile trecute, reclamat de corpurile legiuitoare, chemat cu căldură de noi, s'a recunoscut de înalta Poartă, de puterile garante și s'a înscris în datinele națiunilor. Dumnezeuul Părinților a fost cu țara, a fost cu Noi.

52) Vezi : Buletinul oficial al țării românești.

51) În : Recueil de traites de la Porte ottomane par le baron de Testa vol. V. se găsesc declarațiile scrise ale acelor diplomați.

El a întărit silințele noastre prin înțelepciunea Poporului și a condus Națiunea către un falnic viitor.

În zilele de 5 și 24 Ianuarie ați depus toată a voastră încredere în Alesul Nații, ați întrunit speranțele voastre într'un singur Domn.

Alesul vostru vă dă astăzi o singură Românie. Vă iubiți Patria; veți și dar a o întări.

Să Trăiască România.

Alexandru Ioan Cuza

Dat la Iași la 11 Decembrie 1861

Recunoașterea unirii este salutăată cu entuziasm de toți Românii de pretutindeni căci ei văd în acest act începutul realizării unui măreț vis. Românii de peste munți dau Domnitorului Cuza o sabie de onoare.

Din cele arătate mai sus reese că recunoașterea „Unirii“ este opera lui Vodă Cuza și a vrednicului său colaborator C Negri.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Urmările Unirii Țărilor surori.

Chestiunea unirii fiind resolvată, Vodă Cuza în scurta lui domnie, de șapte ani (1859-1866) ajutat de patriotismul, înțelepciunea, priceperea și stăruința colaboratorilor săi face mari reforme în Țară cităm pe cele însemnate: secularizarea averilor mănăstirești, legea rurală (împroprietărirea țăranilor clăcași), organizarea administrativă și judecătorească a țării, organizarea învățământului public de toate gradele etc.

Pentru ca să facă secularizarea averilor mănăstirești și împroprietărirea clăcașilor Vodă Cuza a avut de înlăturat mari piedici atât în țară cât și în afară de țară. Istoria rece și nepărtinitoare va arăta aceste piedici.

Organizarea armatei începută sub Vodă Cuza cu colaborarea Generalului I. Em. Florescu și continuată sub Vodă Carol (mai târziu Rege) cu colaborarea aceluiaș general Florescu dă lumii întregi ocazia să vadă că poporul român este nu numai muncitor dar și viteaz. De la Constantin Brâncoveanu până la războiul din 1877 timp de aproape două secole—Românii nu-

mai avuseseră ocazia să dovedească vitejia lor. În sprijinul aserțiunilor mele las să vorbească M. Kogălniceanu⁵³).

„În timpul lui Vodă Cuza s'a desființat claca și s'au împropriat sâtenii. Aceasta a fost o îmbunătățire a stării lor materiale. În timpul domniei Maiestații Tale s'a făcut mai mult.

Opera începută s'a continuat.

Insurăteii din 1864 au căpătat pământurile ce li se acordau de lege și alți sâteni au fost împropriatâriți.

Dar ceea ce s'a făcut mai mult a fost că i s'a dat țaranului, pe lângă pământ și sapă, pușca ca să-și apere Țara. Atunci am văzut cu toții cum pașnicul țaran a devenit oștean voinic, oștean viteaz, care se uita la moarte cu dispreț și care a reînviat pe câmpul de bătălie, gloria strămoșilor săi“.

Războiul din 1877 aduce neatârarea țării și o mândră Co-roană de oțel.

Actele de la 1859, 1877 și 1881 sunt dovezi ale deșteptării conștiinței naționale și este o înlănțuire între ele după cum am arătat mai sus

Fiind dat faptul că orice națiune, care are conștiința chemării sale pe acest pământ, trăește înfruntă toate furtunile și merge înainte, — era firesc ca națiunea română să nu se oprească în calea ei. Națiunea română urmează legea naturală a propășirii și realizează în 1918 întregirea Neamului, mărșul ideal al atâtor generații.

Nu trebuie să ne oprim aci. Generațiile de mâine trebuie să facă ca România întregită să fie port-drapelul culturii și civilizații în orientul Europei.

Ca să ajungem aci trebuie să urmăm povața dată de M. Kogălniceanu în discursul ținut la Academia română la 8 April 1891 și în care el ne spune: „**Trebuie ca prin cultură să ridicăm pe țaranul nostru**“.

Trebuie să nu mai avem nici un analfabet în țară.

53) Vezi : discursul rostit de Kogălniceanu la 8 April 1891 la Academia română în fața defunctului Rege Carol.

NOTĂ: Țiu să se știe că în mod intenționat n'am vorbit de înlesnirea ce ne fac Rușii prin art. 426 al regulamentului organic elaborat de ei de a ajunge la Unire. În adevăr când se agită în sânul comisiunii însărcinată cu elaborarea aceluiași regulament ideia contopirii celor două principate într'un mare ducat al Daciei, această idee este adoptată de Minziaki și Kiselef cei doi comisari ruși care lucrau în principate la elaborarea regulamentului organic. Această propunere comunicată la Petersburg fu aprobată și trimisă înapoi spre a fi redactată și introdusă în regulamentul organic. Visternicul lordache Catargiu unul din membri comisiunii de redactarea regulamentului organic ceru ca să se introducă în regulament principiul Unirii principatelor sub un prinț strein care să nu aparțină vre uneia din cele 3 mari puteri înconjurătoare. Cei doi comisari ruși Minziaki și Kiselef nu primiră această propunere căci ei ar fi voit ca principatele să aibă un principe rus și cu vremea să devie o guvernare rusească. Boerii români doreau unirea principatelor, scoase de sub protectoratul rusesc puse sub garanția puterilor streine și având un principe strein dintr'una din familiile domnitoare din apusul Europei; lucrul acesta nu convenea Rușilor. Autorul acestei lucrări s'a ocupat numai de mișcările pentru unirea Românilor care ducea la neatârarea Neamului iar nu la robiea lui.

BIBLIOTECA UNIV

1330 30. XII. 1935

CAT. I